

Fauske 24.april 2015

Norges Vassdrags- og Energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
E-post: nve@nve.no

Høringsuttalelse 5 omsøkte småkraftverk i Gildeskål og Rødøy kommuner, Nordland fylke

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 22 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

FNF Nordland viser til høringsbrev fra NVE datert 16.12.14 og 19.12.14 - om søknader om tillatelse til å bygge følgende småkraftverk:

Søknadspakken omfatter følgende utbyggingsprosjekter:

- Tindåga kraftverk i Gildeskål kommune
- Breivikelva kraftverk i Gildeskål kommune
- Buvikelva kraftverk i Rødøy kommune
- Melfjordelva kraftverk i Rødøy kommune
- Sördalselva kraftverk i Rødøy kommune

De omsøkte småkraftverkene er en del av "Svartispakken" og NVEs nye rutiner for en raskere saksbehandling og få vurdert flest mulig søknader i tide for å komme i betraktning i el-sertifikatorordningen. Målet er at køen av småkraftsøknader skal være avviklet innen 2017. NVE begrunner pakkesaksbehandlingen med at det vil gi et godt grunnlag for vurdering av den samlede miljøbelastningen - i tråd med naturmangfoldloven som stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap. Loven presiserer at nye inngrep ikke kan tillates uten at påvirkninger fra tidligere utbygginger og naturinngrep også vurderes. Tap, forringelse og fragmentering av leveområder (habitat- eller arealbruksendring) er den største trussel mot biologisk mangfold, og energisektoren står for det største bortfallet av inngrepsfri natur i Norge. Derfor er det viktig at det legges opp til en kunnskapsbasert forvaltning og at alle inngrep ses i sammenheng. Er det en usikkerhet knyttet til kunnskapsgrunnlaget for et eller flere av prosjektene så skal føre-var-prinsippet legges til grunn, og søknaden avslås eller at det pålegges krav om tilleggsutredninger.

FNF Nordland mener dagens system med begrensede konsekvensutredninger der naturmangfoldloven og vanddirektivet tillegges liten vekt bidrar til ytterligere marginalisering av viktige naturverdier. I den sammenheng viser vi til Miljødirektoratet og Riksantikvaren som har advart mot at de tematiske konfliktvurderingene og nasjonale miljømålene overkjøres. Dersom vi skal oppfylle våre forpliktelser om å ta vare på vassdragsnaturen, landskapsverdiene, inngrepsfri natur og biologisk mangfold, så må nye planlagte inngrep ses tilstrekkelig i sammenheng med eksisterende inngrep, fremtidige og planlagte utbygginger og vedtak må fattes på et godt kunnskapsgrunnlag.

FNF Nordlands erfaringer fra tidligere ”pakkebehandlinger” viser at NVE ikke er villig til å legge til rette for en utredning av samla belastning slik naturmangfoldloven forutsetter. NVE har på forespørsel fra FNF Nordland avvist krav om dette og kun henvist til sine hjemmesider og NVE Atlas. FNF Nordland holder likevel fast ved at NVE som forvaltningsmyndighet har plikt til å legge til rette for vurderinger i forhold til samlet belastning med oversikt over prioriterte arter og utvalgte naturtyper, eller områder med store landskapsverdier, verdifulle naturtyper og økosystemer (naturmangfoldloven § 4 og 5) som er gått tapt eller blitt marginalisert i vassdragsnaturen som følge av tidligere utbygginger. Naturmangfoldloven er slik å forstå at når store verdier allerede er gått tapt, øker betydningen av restverdiene og er desto viktigere å bevare. Restverdier innbefatter gjenværende natur, som etter tidligere utbygginger og påvirkninger, fortsatt har en verdi og funksjon for opprettholdelse av naturverdiene og økosystemene.

Det opp til at høringspartene har et selvstendig ansvar for vurdering av den samlede belastningen. Men uten en oversikt over konsekvensene av tidligere kraftutbygginger og mangelfulle utredninger er det utfordrende oppgave både for utbyggere og høringspartene.

I dag er situasjonen den at det produseres langt mer kraft enn etterspørselen. Kraftoverskuddet i Nordland er på vel 40 prosent allerede før de mange subsidierte konsesjoner er realisert. Og det er innvilget konsesjoner som overoppfyller kravene i fornybardirektivet på 24,6 TWh sammen med Sverige. I sektoranalysen av fornybar energi i Nord-Norge som Næringsdepartementet har utarbeidet, kom det frem at den største flaskehalsen for fornybarsatsinga i Nord-Norge er manglende etterspørsel etter fornybar energi. Flaskehalsen og kapasitetsbegrensninger i overføringsnettet skulle tilsi at det ikke er behov for de mange småkraftverk som bygges og planlegges i regionen. Et enda større kraftoverskudd kan resultere i at prisene på energi faller og interessen for sparing og energifrigjøring stopper opp. Vi har derfor god tid til å finne de minst konfliktfylte områder til fornybarsatsinga i fylket i forhold til natur, landskap, friluftsliv og folkehelse.

Buvikelva kraftverk

Buvikelva kraftverk vil utnytte et fall på 125 meter fra inntaket på 130 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 5 moh. Vannveien blir en 600 m lang nedgravd rørgate. Middelvannføringen er 395 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 600 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 0,6 MW og gi en årlig produksjon på 1,96 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 665 m lang strekning av Buvikelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 107 l/s i sommersesongen og 35 l/s resten av året. Dette tilsvarer 5-persentilene beregnet for henholdsvis sommer og vinter.

Sweco Norge AS har gjennomført befarings og det er innhentet kunnskap fra tilgjengelige databaser (Naturbasen, Lakseregisteret, NVE-atlas, Artsdatabanken og NGU). FNF Nordland er kjent med at det er gjort følgende registreringer og vurderinger i forhold til natur og friluftsliv:

Det er ikke registrert verdifulle og prioriterte naturtyper eller rødlistede arter i influensområdet. Redusert vannføring vil påvirke fuktighetsforholdene for vanntilknytt vegetasjon langs Buvikelva, men det er ikke funnet arter som er avhengig av konstant vanntilførsel langs elva. Berggrunnen i området er dominert av gneis og migmatitt, med et midtparti som har ganger av glimmergneis/glimmerskifer. Gneis er kjent som en sur og tungt nedbrytbar bergart som gir avgir små mengder plantenæringsstoffer.

Det kan ikke utelukkes at det finnes ål i de nederste 300 m av elva. Men forholdene på denne relativt korte elvestrekningen vurderes ikke som optimale fordi elva tidvis har svært lav vannføring. Noe av den samme vurdering som er gjort for ål gjelder for sjørret, men det er ikke utført fiskeundersøkelser for å undersøke dette nærmere. Men kontakt med lokalkjente bekrefter at det er oppgang og gyting av sjørret. Kombinasjonen av kort elvestrekning og noe dårlige oppvekstforhold for yngel, gjør at elva ikke vurderes som regionalt viktig for sjørret. Denne vurderingen underbygges av at verken Fylkesmannen eller Fylkeskommunen (gjennom Småkraftplanen for Nordland fylke) har registrert vassdraget som en elv med anadrom fisk.

Etter ca 1 km fra utløpet i Hellvatnet renner elva ned Buvikfossen, som er et ca. 70 m høyt svaberg som er ca 50 meter på det bredeste. Buvikfossen er vurdert som en *prioritet 2* foss, i *Regional plan for små vannkraftverk i Nordland*. Dette betyr at fossen er én av to utvalgte fosser som Rødøy kommune har vurdert at har høyest landskapsverdi i kommunen. Prioriterte fosser bør i følge retningslinjene i den regionale planen ikke bygges ut til vannkraft. Det omsøkte tiltaket vil ikke medføre endringer eller reduksjoner i inngrepsfrie naturområder.

Av Rødøy kommune sine turer ”Til topps i Rødøy” er turen til Telnestinden på 980 m.o.h. en populær tur. Turen starter i Buvika, går langs skogsveien opp til Hellvatnet der en tar av mot foten av fjellet og til toppen.

I ”Turbok på nett”, som er publisert av Polarsirkelen friluftsråd, ligger det også en tur som går langs Buvika til Einvika og toppen av Falktinden, 362 m.o.h. En lett og fin familietur går fra Buvika opp til Hellvatnet, enten langs traktorveien eller opp Kvitheia vest for Buvikelva.

Alle turene som går via Hellvatnet blir påvirket av forstyrrelser, graving og anleggsarbeid i anleggsfasen, siden traktorveien vil bli brukt som anleggsvei opp til inntaket, og siden rørgaten på deler av strekningen vil bli lagt i denne veien. Etter anleggsfasen vil traktorveien ha en annen standard enn i dag. Etter noen år vil den gro igjen og få et utseende som i dag.

Fra det omkringliggende fjellterrenget vil dammen og inntaksbassenget i Buvikelva være synlig i driftsfasen, men det vil ha små dimensjoner i forhold til det omkringliggende landskapet. For de som ferdes på sjøen utenfor Buvika eller i fjæra, vil den reduserte vannføringen medføre mindre vann over flåberget.

FNF Nordlands vurdering

Det er ikke registrert verdifulle naturtyper eller rødlistede arter. Det er ikke gjort fiskeundersøkelser i elva, men det er sjørret i elva og ål kan ikke utelukkes i de nedre 300 meterne av elva, før vandringshinderet. Til tross for en relativ kort strekning og at elva vurderes som liten av betydning for sjørretstammen, er FNF Nordland spørrende til om det bør foreligge bedre kunnskap om disse tema for et vedtak kan fattes.

Det utøves friluftsliv i området og en utbygging vil ha negative konsekvenser for naturopplevelsen, særlig i anleggsfasen. FNF Nordland er særlig negative til det omsøkte tiltaket da Buvikelva har en betydning for friluftslivet og at Buvikfossen, som er et viktig landskapselement (vurdert som en prioritet 2 foss, i Regional plan for små vannkraftverk i Nordland), og vil få redusert landskaps- og opplevelsesverdi ved en eventuell utbygging.

Melfjordbotn kraftverk

Melfjordbotn kraftverk planlegges ved å utnytte vannfallet i Storelva mellom kote 50 og kote 3. Installert effekt på ca. 5,1 MW. Årsproduksjon på ca. 12,3 GWh. Vannveien er planlagt med tunnel i fjell hele strekningen, og blir totalt ca 430 m lang. Kraftstasjonen vil også ligge i fjell. Det er planlagt en fjellhall på ca 120 m², med en tilkomsttunnel på ca 50 m. Vannet skal tilbakeføres elven via en avløpstunnel, ca 80 m lang. Det er planlagt slipp av minstevannføring lik 5-persentil, dvs. 344 l/s i sommerperioden og 129 l/s i vinterperioden. Høyde for demning blir ca. 3 m. Damkronen vil bli ca 25 m bred, og overløpets bredde blir ca 15 m.

Nettilknytning er planlagt via jordkabel, men tilknytningspunkt er ikke avklart. Det vil ikke være behov for å bygge ny permanent vei til kraftstasjonen, men det må lages en parkerings-/snuplass ved tilkomsttunnel til fjellhall/eksisterende vei. Det vil være behov for vei til inntaksområdet som vil gå ut fra eksisterende vei ved Åsen og 320 m videre til inntak. Tunneldriften vil skape behov for deponering av ca. 10 000 m³ masse. Deponi er planlagt lokalt nær kraftstasjon ihht reguleringsplan og avtale med grunneiere.

Tiltaks- og influensområdet langs planlagt utbygd elvestrekning, er en del påvirket av tekniske inngrep nederst ved sjøen, knytter til hytter, naust, vei og en gangbro. Generelt fremstår naturlandskapet i det elvenære landskapet som lite påvirket av tekniske inngrep. Langs planlagt regulert strekning av Storelva er Fv 355, fra Rana over Melfjellet, det viktigste enkeltinngrepet. I tillegg er det inngrep knyttet til mindre veier inn til spredt bosetting (gårdsbruk) naust og hytter, samt linjer (22 og 66 kV) for lokal og regional kraftforsyning. Kraftoverføringsledningen fra Svartisen kraftverk går langs sørsiden av Storvatnet.

NNI har gjennomført befarings og gjort konsekvensutredninger (i NIN-rapport nr. 316 og nr. 317). FNF Nordland er kjent med at det er gjort følgende registreringer og vurderinger i forhold til natur og friluftsliv:

Det ble gjennomført feltundersøkelse i vassdraget 14. september 2012, med hovedfokus på naturtyper, flora og botaniske elementer i vassdragsnære biotoper, samt naturforhold og naturtilstand i de naturavsnitt der inntak, rørtraséer, kraftstasjon og tilførselsvei, er planlagt.

Boreal bjørkeskog dominerer i området, iblandet relativt artsfattige nedbørsmyrer. En liten del av skogsnaturen er påvirket av plantet gran (nederst ved fjorden). Det ble registrert kun vanlige karplanter og ingen rødlistede moser, sopp og lav i tiltaks- og influensområdet. På planlagt regulert strekning er Storelva preget av stabile substrater i elvehabitatet, dvs. mest berg og lite av steinet elvehabitat. Flomsonen i elven er tydelig på hele strekningen, dvs. dagens flomvannføring styrer grensene for hvor moser kan etablere seg. Naturtypen «Elveløp», som omfatter Storelva, har status «nær truet» etter rødlista.

Berggrunnen i tiltaks- og influensområdene er hovedsakelig dominert av glimmerskifer (lett forvitrende bergarter) og glimmergneiser. Berggrunnen er således relativt næringsrik og gir et grunnlag for mer kravfull vegetasjon og flora. I tillegg gir noen små områder i nedbørsfeltet, med ultramafiske bergarter, et rikere grunnlag for plantelivet. Berggrunnen er likevel ikke optimal for de mest kalkkrevende artene. I sørvestlige deler av nedbørsfeltet skiller landskapet seg ut med glattskurte berg i form av granittiske bergarter, dvs. et relativt lite næringsrikt berggrunnsgrunnlag.

Storelva har sannsynligvis en god fiskebestand på elvestrekningen ovenfor inntaket,

vurdert ut fra lokale forhold (befaring i september 2012). På den brattere strekningen ned mot elveosen/sjøen er det ikke gode forhold for fisk. De nedre fossepartier vurderes å være et vandringshinder for anadrom fisk.

Storelvas nedbørsfelt er et lokalt viktig friluftsområde med gode kvaliteter, men tiltaksområdet langs Storelva er sannsynligvis i hovedsak i lokal bruk og med lokal verdi. Det er ikke funnet informasjon ny tilrettelegging av området for friluftslivet, inkl. aktiviteter tilknyttet vann og vassdrag. Det utøves sportsfiske i elveoset og jakt i området, sannsynligvis av lokalbefolkning.

FNF Nordlands vurdering

FNF Nordland kan støtte seg til at berørt område har lokal betydning for friluftsliv, jakt og fiske. Vi mener likevel at vassdragets opplevelseskvaliteter og de økologiske forholdene må ivaretas, men at det vil være vanskelig å unngå ved en utbygging. Selv om det ikke ble påvist noen rødlistede arter eller naturtyper, så er det likevel er rikt biologisk mangfold (fuktkrevende flora) i og ved vassdraget som blir berørt, samt negative konsekvenser for landskap.

FNF Nordland vil også informere om at i arbeidet med utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark så foreligger det forslag om å utvide vernegrensen ned til Storvatnet og et eget landskapsvernområde vest for kraftlinja over Melfjordloftan. Dersom forslaget om utvidelse vedtas, vil ikke det omsøkte tiltaket ligge langt fra vernegrensen. Noe FNF Nordland mener kan være uheldig, og må tas med i betraktning i behandlingen av søknaden.

Det omsøkte tiltaket skal også vurderes i sammenheng med andre naturinngrep i området. Utover dette mener vi at en slutt befaring av vassdraget vil gi en noe bedre vurdering fra vår side.

Sørdalselva kraftverk

Strømdalskraft SUS ønsker å utnytte vannfallet i Sørdalselva mellom inntaket på kote 320 og kraftstasjonen på kote 100, en brutto fallhøyde på 220 mVs. Rørgaten blir om lag 930 m lang med en diameter på 800 mm. Det er planlagt å grave ned rørgaten i hele sin lengde.

Kraftverkets maksimale slukeevne er beregnet til 1,38 m³/s, og installert effekt vil være 2600 kW. Det søkes også om å overføre vannet fra et sidevassdrag fra kote 380 til inntak på kote 320 via en boret tunnel med lengde 450m. Årsproduksjonen ved anlegget er beregnet til 5,8 GWh.

Kraftverket planlegger å slippe en minstevannføring lik alminnelig lavvannføring på til sammen 93 l/s i sommerhalvåret og 93 l/s i vinterhalvåret. For tilknytning til nettet vil det bli lagt en jordkabel til eksisterende 22kV kraftlinje, på 2,2km.

Inntaket utformes med overløpsterskel og arrangement for minstevannføring. Høyde på dam, om lag 1,5m, bredde om lag 5 meter, med et neddemt areal oppstrøms på ca 500m².

Rørgaten vil i sin helhet ligge nedgravd, og stedlige omfyllingsmasser skal benyttes i størst mulig grad. Bredden på traseen i anleggsfasen begrenses til 20meter.

Atkomst til kraftstasjonen via eksisterende skogsvei og ny permanent vei, med en lengde på ca. 550 m. Det vil være behov for å anlegge en midlertidig vei på ca. 1000 m, fra kraftstasjonen og frem til inntaket.

Ecofact har laget en miljørapport basert på en befaring 2. august 2011 og innhentet data fra Naturbase og Artsdatabanken. FNF Nordland har gjort seg kjent med at det er gjort følgende registreringer og konsekvensvurderinger i forhold til natur og friluftsliv:

Berggrunnen i influensområdet består av gneis i sin helhet. Dette er harde bergarter som forvitrer lite, og gir basefattige substrater. De økologiske forholdene i Sørdalen med nordvendte og basefattige substrater gir svært trivielle forhold og lavt potensial for sjeldne og rødlistede arter innen gruppene karplanter, moser, lav. Den nordboreale bjørkeskogen er også et trivielt habitat for sopp. Når det gjelder fugl og pattedyr er potensialet større. Det akvatiske miljøet har liten verdi for fisk og bunndyr.

Det er sannsynlig at noen rødlistede arter bruker området, blant annet strandsnipe (NT), fiskeørn (NT), jerv (EN) og gaupe (VU). Disse artene bruker nok området i varierende grad, og rovdirene sporadisk.

Det er avgrenset en lokalitet med naturtypen naturbeitemark (*med verdi C*) i bunnen av Sørdalen. Fortsatt hevd med sauebeite er nødvendig for å bevare naturtypen og utbyggingen vil føre til tekniske inngrep i naturbeitemarken som vil være negativt.

FNF Nordlands vurdering

FNF Nordland besitter ikke kunnskap om friluftsliv utover det som er kommet frem i søknaden, men stiller spørsmålstegn ved kunnskapsgrunnlaget for naturmiljø. Miljørapporten er basert på én befaring og store deler av både elva og rørgata ble ikke befart.

Utover det har vi ingen ytterligere bemerkninger til det omsøkte tiltaket.

Tindåga kraftverk

Tindåga kraftverk vil utnytte et fall på 463 meter fra inntaket på 475 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 12 moh tilbake til Tindåga. Vannveien blir en 1,45 km lang nedgravd rørgate. Middelvannføringen er 450 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1130 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 4,4 MW og gi en årlig produksjon på 10,9 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1,5 km lang strekning av Tindåga. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 100 l/s i sommersesongen og 34 l/s resten av året. Til sammenlikning er 5-persentilene beregnet til 210 og 34 l/s for henholdsvis sommer og vinter.

Sweco Norge AS har gjennomført befaring den 12. juni 2012 og 8. september 2008, og det er innhentet kunnskap fra tilgjengelige databaser (Naturbasen, Lakseregisteret, NVE-atlas, Artsdatabanken og NGU). FNF Nordland er kjent med at det er gjort følgende registreringer og vurderinger i forhold til natur og friluftsliv:

Berggrunnen i området består i hovedsak av to hovedbergarter. I nedre del (nedenfor kote 200), kvartsdioritt, tonalitt og trondhjemit, og i øvre del (ovenfor kote 200) granitt og granodoritt. Dette er bergarter som ikke forvitrer lett og som indikerer et surt jordsmonn. Bidrag fra avsatt morene (løsmasse) kan imidlertid ha (kalkinnhold) næringsinnhold som kan gi grunnlag for bedret jordsmonn (næringsrikt) nedover i vassdraget. Flere næringskrevende karplanter og moser ble registrert på befaring, hovedsaklig i de nedre delene av vassdraget.

Jerv og gaupe streifer i området. Fossekall bruker området og strandsnipe ble observert under befaring og det forventes at disse har sitt leveområde i tilknytning til Tindåga. Kongeørn blir observert i området, men det er ikke registrert noen hekkelokalitet i området. På befaring ble det registrert en foss i nedre del av Tindåga (12- 36 moh.) med antydning til kvaliteter som kan identifisere den prioriterte naturtypen fossesprøytzone. På nedsiden er det en svakt utviklet eng med flere kalkkrevende karplanter (fjelltistel, fjellfiol, rynkevier, skjørlok, fjellok, gulsildre og fjellfrøstjerne). Det ble registrert 18 mosearter og 2 lavararter. Flere av disse var kalkkrevende, men ikke spesielt fuktighetskrevende. Mangel på stabile fuktighetsforhold og sjeldne, spesialiserte og fuktighetskrevende arter gjør at fossesprøytsonen ikke vurderes som utpreget nok til å registreres som prioritert naturtype. Prosjektet berører naturtypen "elveløp", som er rødlista som nær truet (NT) i norsk rødliste for naturtyper (Lindgaard og Henriksen, 2011).

Det er ikke registrert områder for storørret, ål (CR), elvemusling (VU) eller anadrom fisk på prosjektstrekningen. Det er lite sannsynlig at fisk går opp i vassdraget da naturlige barrierer ved utløp (fjell og fall) forhindrer dette.

Det er flere viktige friluftsområder rundt Tindåga. Småtindan er et alpint høyfjellsområde med forrevne tinder og isbreer og et svært viktig friluftslivsområde av nasjonal verdi. Det går ingen stier langs Tindåga, men traktorvei fra Asgotsletta blir noe brukt. En hytte finnes, ca. 900 meter nord for planlagt inntaksområde. I Holmsundfjorden finnes det en del øyer og holmer som brukes aktivt som turområde. Det er et spesielt populært område for båtutfart og er et "svært viktig" friluftslivsområde.

Redusert vannføring, samt inngrep ved inntak og kraftstasjon, nedgravde rør og ryddebelte rundt rørtrasé, massedeponi, oppgradering av eksisterende veier og etablering av nye veier blir forstyrrende elementer i landskapet. Deler av elva og fossen ved planlagt kraftstasjon er

delvis synlig fra fjorden og øyene i Holmsundfjorden. Fossens inntryksstyrke ved middels vannføring vil reduseres, noe som vil påvirke opplevelsen av området. Massedeponiet vil vises fra fjord og muligens fra enkelte steder langs vei. Deponiet vil bli mindre forstyrrende i landskapet etter hvert som revegetering skjer. Vei og rørgate vil kunne forstyrre naturopplevelsen, spesielt like etter bygging. Etter hvert vil imidlertid ryddesoner og grøft gro til og inngrepene vil virke mindre forstyrrende. Vei, rørtrasé (fram til revegetering) og redusert vannføring i elva, vil vises fra friluftslivsområdet på øyene i Holmsundfjorden. I anleggsperioden vil turgåere i området få redusert naturopplevelsen som følge av blant annet støy og trafikk.

FNF Nordlands vurdering

En utbygging vil redusere vannføringen på berørt strekning og ha negativ virkning på naturmiljøet i og ved vassdraget. Flere fuktkrevende og næringskrevende karplanter og moser ble registrert og indikerer at elva har en viktig funksjon for det biologiske mangfoldet. Vi vurderer det dit hen at de samlede negative konsekvensene for friluftsliv og naturopplevelsen av inntak og neddemt areal, ryddebelte, støy, massedeponi, veibygging osv. er av et større negativt omfang enn de vurderingene som gjøres i søknaden. FNF Nordland er derfor kritisk til en utbygging av Tindåga kraftverk.

Breivikelva kraftverk

Breivikelva kraftverk vil utnytte et fall på 235 meter fra inntaket på 240 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 5 moh. Vannveien blir en 1,5 km lang nedgravd rørgate. Middelvannføringen er 730 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1850 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,5 MW og gi en årlig produksjon på 9,2 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1550 m lang strekning av Breivikelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 185 l/s i sommersesongen og 15 l/s resten av året. Til sammenlikning er 5-persentilene beregnet til 174 og 14 l/s for henholdsvis sommer og vinter.

Anlegget forutsettes tilknyttet lokal 22 kV linje som passerer tett ved stasjonen ved kabelforbindelse på ca 100 meter. Et alternativ B med inntak under fossen er også utredet. Anlegget vil kreve forlengelse av eksisterende landbruksvei med ca 750 meter fram til inntaket med trase langs røret bortsett fra ved fossen hvor en må gå i en sløyfe sørover.

Ecofact Nord AS har laget en miljørapport basert på en befaring den 23. oktober 2009, og kunnskap innhentet fra tilgjengelige databaser (Naturbasen, Lakseregisteret, NVE-atlas, Artsdatabanken og NGU). FNF Nordland er kjent med at det er gjort følgende registreringer og vurderinger i forhold til natur og friluftsliv:

Området er godt undersøkt hva angår vegetasjon og naturtyper gjennom tre runder med kartlegging utført i forbindelse med tre ulike og uavhengige formål.

Da det gjelder akvatisk miljø er usikkerheten liten da elva er bratt, er sterkt påvirket, og åpenbart har lite potensiale for akvatiske arter. Områdene ved rørgaten ble ikke befart da vegetasjonen i dette området var svært lik den ved elvas løp. Breivikelva er sterkt påvirket av mennesker i de nedre delene av influensområdet. Etter flere storflommer har NVE foretatt omfattende elveforebygginger.

Berggrunnen i influensområdet av granitt og granodioritt. I nedre områder består den av diorittisk til granittisk gneis og migmatitt. Funn av kalkkrevende arter i rasområder i dalsidene tyder imidlertid på at det er enkelte forekomster av karbonatrik berggrunn.

Det er ingen forekomster av rødlistede arter i influensområdet, og det ble ikke gjort noen nye funn av rødlistede arter under befaring. Signalarter for produktive løvskoger skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*), glattvrenge (*Nephroma bellum*) og grynvrenge (*Nephroma parile*) ble funnet langs nedre deler av Breivikelva. Av kryptogamer som er verd å trekke frem som fuktkrevende, kan kystkantlav (*Lecanora scinerofusca*) og rødmesigmose (*Blindia acuta*) nevnes.

Fossen ved kote 220 har en fossesprøytsone med fosserøyk. Fuktkrevende karplanter som stjernesildre, gulsildre og rødsildre vokser rikelig i de fuktige delene som påvirkes av elva.

Tiltaket vil føre til en betydelig reduksjon av vannføringen i Breivikelva. Dette vil påvirke de fuktkrevende systemene langs elva på berørt strekning. Fossesprutsonene vil forsvinne, og utbredelsen av fuktige blokk- og bergområder vil derfor bli vesentlig redusert.

En må regne med at større sprutsoner og fosserøyksoner blir borte fra den berørte elvestrekningen, selv om en innfører pålegg om minstevannføring.

Rørgatetraseen og anleggsveien oppover mot inntaket går gjennom trivielle skogsområder med kun vanlige naturtyper som berøres, og ingen spesielt verdifulle eller sjeldne enkeltarter eller utforminger berøres.

Rambøll Norge AS har undersøkt om det er forekomster av anadrom fisk og elvemusling innenfor tiltakets influensområde. På kote 205 er et vandringshinder og en bonitetsvurdering tilsier at elva er uegnet som gyte- og oppvekstområde for fisk i det meste av strekningen også nedenfor vandringshinderet. Bare nederst er elva utformet slik at det er mulig anadrom fisk kan benytte den. Undersøkelsene viser derimot at elva i beste fall bare sporadisk brukes til gyting og oppvekstområde. Det vurderes at elva har liten eller ubetydelig verdi for anadrom fisk. En kan utelukke muligheten for elvemusling i elva og det er ikke registrert ål i vassdraget.

FNF Nordlands vurdering

Fossen ved kote 220 har en fossesprøytsone med fosserøyk, og det er registrert flere fuktkrevende karplanter. Befaringstidspunkt er også noe uheldig for å innhente tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og etter vår oppfatning er dette en svakhet ved søknaden og forsterker vårt kritiske syn til søknaden. Vi registrerer også at områdene ved rørgaten ikke ble befart, noe som ble begrunnet med at vegetasjonen i området var svært lik den ved elvas løp. FNF Nordland mener at området innehar biologiske verdier av et omfang som gjør at vi er kritiske til et inngrep i vassdraget.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Daglig leder

Kopi (per e-post) til:

Gildeskål kommune

Rødøy kommune

Nordland fylkeskommune

Fylkesmannen i Nordland v/ Miljø og Reindrift

Sametinget

Norsk Friluftsliv